

Sora bezet Vlor Van den Bossche en de studiebeurzen

Het was al een tijdje geleden dat de Leuvense studentenbeweging nog eens 'bezette', maar vorige donderdag was het zover. Toen trokken een tiental Sociale Raders naar het gebouw van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Aanleiding was een vergadering van de werkgroep studiefinanciering van de Vlor, die zich ondermeer moest uitspreken over een nieuw systeem van beurzen-toekenning.

De laatste jaren is er nogal wat te doen geweest rond het studiebeurzensysteem. Er was immers gebleken dat een niet te verwaarlozen aantal mensen onrecht een beurs kreeg. Het ging daarbij vaak om kinderen van zelfstandigen, die via fiscale truukjes een laag netto belastbaar inkomen simuleerden.

Om dit te verhelpen werd een nieuw systeem uitgedacht waarbij het kadastraal inkomen (KI) als een eerste test wordt gebruikt voor het al dan niet toekennen van beurzen. Dat zou voortaan niet meer dan 20% van het netto belastbaar inkomen mogen bedragen. Op die manier zouden 'grootbezitters' met een kunstmatig klein inkomen geen aanspraak meer kunnen maken op studietoelagen.

Dat was echter buiten de waard gerekend, in casu Vlaams onderwijsminister Luc Van den Bossche. Uitgerokend op de ochtend van de geplande actie meldden de kranten dat Van den Bossche de studietoelagen wil indekseren. Door de KI-test — en ook door het drastisch gedaalde aantal aanvragen — was er immers heel wat geld vrijgekomen. Er werd echter toch besloten de actie verder te zetten vanuit de redenering dat Van den Bossche wel vaak dergelijke beloftes doet en dat, indien de Vlor een indekstatie zou adviseren, hij toch onder grotere druk zou komen te staan.

In die zin was de actie ook geslaagd: de werkgroep besloot een indekstatie van de beurzen te adviseren. In hoeverre dat juist te wijten is aan de bezetting — die er geen was: de stu-

De bezetters luisteren braafjes mee

(foto Steven Van Garsse)

denten brachten, na hun inval, de rest van de vergadering door op 'stand-by' in een ander lokaal — is niet duidelijk. De middenstand verzette zich in ieder geval aanvankelijk tegen het aangehaalde punt en vond het blijkbaar niet kies dat er druk werd gezet op de beslissing. Ze vroeg zich af of zij nu in het vervolg ook met hun achter-

ban naar de vergadering zouden moeten komen om hun eisen kracht bij te zetten.

Het is nog afwachten wat er met het advies gebeurt. Deze week maandag wordt het advies van de werkgroep besproken op het bureau van de Vlor, waarna het wordt overgemaakt aan de minister. Daarna moet Van den

Bossche zelf een concreet voorstel formuleren. Wat de bovengrens van de KI-test betreft, daar werd een verdeeld advies over uitgebracht: omdat de indekstatie opgenomen werd, maakten de middenstanders hier namelijk een breekpunt van. Eigen heerd is goud waard.

Steven Van Garsse

Voorspelbaar Songfestival Opwinding in de Corso

Het jaarlijkse songfestival van de Landbouwkring mocht zich dit jaar weer verheugen op een massale opkomst. De populaire muziekkeuze en het technische kunnen van de muzikanten zorgden bij momenten voor de nodige sfeer, en ook de presentatie was dit jaar zeer behoorlijk. Toch slaagden slechts weinig groepen erin een beklijvende indruk na te laten.

Het festival begon ruimschoots te laat omdat enkele juryleden op zich lieten wachten. Voor de presentatie zorgde dit jaar Frank Vanderlinden van De Mens, een gelukkig keuze dan de nogal flauwe Jaak Pijpen vorig jaar. Vanderlinden beschikt over een krachtige en duidelijke stem, een verbijsterende 'r' en voldoende gevoel voor humor om een dergelijk festival te presenteren, al gingen heel wat van zijn komisch bedoelde opmerkingen over de hoofden van het publiek heen. De professionele jury bestond uit de sympathieke en slaperige Sarah Beth, charmezanger Bart 'borsthaar' Herman, de door de voltallige zaal uitgefloten televisiepresentator/tienertidool Hans Otten en zoals gewoonlijk enkele personeelsleden van de sponsorende muzikwinkels.

Rrrrrramones

Opener 'Smoky Time' van de tandartsenkring Apollonia klonk hecht en bijzonder professioneel. Het Aziatische zangereisje beschikte duidelijk over een krachtig stemgeluid en de blazerssektie was uitstekend. Het geheel klonk echter nogal afgelikt en weinig origineel, ondermeer door de konsumptieopgerichte songkeuze. Sarah Beth mocht achteraf komen verklaren dat 'I'm So Excited' haar favoriete nummer was. 'El Steam', de groep van Psychologie, was zonder meer het meest consistente gezelschap van de avond. Hun korte en krachtige set bestond uit sterk bluesgerichte grunge. Door geen overbiedende nummers te spelen vermeed de groep het goedkope sukses. De enige smet was misschien het breed uitgevallen Amerikaanse aksent van de zanger. 'Dissenting Opinions' van VRG begonnen vrij mooi met een goed gebracht nummer van Tori Amos, met een jammerlijk storende

keyboard, maar maakten gaandeweg hun eigen groepsnaam waar door te veel stijlvieranderingen. Bovendien klonk 'Hard To Handle' nogal ongehoorzaam uit de mond van een in gilet gestoken student met de presence van een fles limonade. Het groepsgekluis was nogal rommelig met veel ongepaste distortion door de gitaren.

De meest pretentieuze groep van de avond was ongetwijfeld 'Ding Dung' van Ekonomika. "Een T-shirt naarrr mijn hamrr", zei Vanderlinden toen hij de volslanke zanger zag. 'Ramones' stond erop en dat kregen we ook. Er werd zwaar gedanst. Ze gingen verder met 'Een beetje verliefd' van André Hazes met twee hilarisch vals zingende deemes. Hun Metallica-versie van 'Superfreak' was een van de betere van de avond. Wij moesten af en toe denken aan de Dulci op donderdagavond, waar meestal eenzelfde soort lol gemaakt wordt. Toch plezant. Politika probeerde ondanks het ontbreken van de drummer, die ziek te bed lag, er nog iets van te maken, maar dat lukte niet. De zanger, die waarschijnlijk bijzonder funky door het leven gaat, slaagde er niet in om iets van zijn Rage Against The Machine-achtig gepruts over te brengen op het publiek, en ook de folk-tussendoortjes brachten geen soelaas. Wel speelden ze op het einde nog een verdienstelijke rap-adaptatie van 'Enter Sandman', maar tegen dan was jammer genoeg de aandacht zo goed als verdwenen.

Het was al over twaalfen toen de voorlaatste groep, Medica, mocht aantreden. Zij kregen gemakkelijk de ambiance terug in de zaal met hun voortreffelijk gezongen pop. Het blijft ons natuurlijk een raadsel waarom iemand twee nummers van Joe Jackson zou willen spelen. Het Lemmens-instituut maakte vorig jaar alle vooroordelen waar door met een bijzonder pretentieuze zanger en met z'n zevenentwintig op het podium te gaan staan. Er werd dus uitgekeken naar wat ze er dit jaar van zouden bakken. De glitter van vorig jaar was verdwenen en de zanger vervingen door twee meisjes die ons een cocktail opdienden van bijzonder flauwe maar technisch perfect gespeelde hits. Het schrikbeeld van Def Dames Hope kwam ons herhaaldelijk voor de ogen.

Over de prijsuitreiking is er traditioneel nogal wat onenigheid tussen de professionele jury, de studentenjury en vooral het publiek, maar dit jaar was de discrepantie niet zo groot.

Tombola

De professionele jury bekroonde de professioneelste groep, het Lemmens-instituut. De studentenjury gaf de voorkeur aan Medika, wat door de zaal beaamd werd. Ekonomika werd enigszins verrassend derde, mede door de sympathie van Sarah Beth. Voor de studentenjury werd VRG derde. Lemmens kreeg ook nog de prijs voor de beste drummer en de beste blazer. Medika sleepte vrijwel alle overige prijzen in de wacht.

Frederik Depoortere
Peter Bernaerts

Aktie

De maatregel bleek echter niet wettelijk. Meer nog, hij werkt diskriminerend. Door de twintig-procentregel kwam het voor dat mensen met een zeer laag inkomen en een normaal KI geen aanspraak konden maken op een studietoelage.

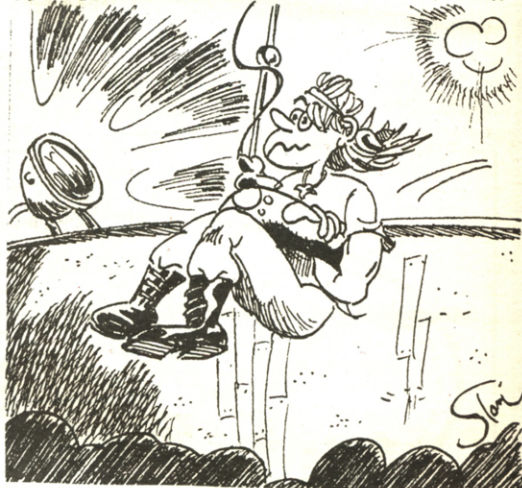
De werkgroepvergadering — waarin onder andere vakbonden, onderwijsverenigingen, middenstand, inrichtende machten en studenten vertegenwoordigd zijn — zou nu juist een aantal ekstra sociale correcties toevoegen. Hierto behoorden ondermeer een boven- en een ondergrens voor het KI. Die vergadering was, zo dacht Sociale Raad, de ideale gelegenheid om actie te voeren en een indekstatie van de beurzen te eisen.

Fakbars 5
Blanpain 3
Het systeem deugt niet. Maar dat wist je al. Wie dat ook weet is professor Blanpain, die in zijn nieuwe publicatie het Vlaamse Onderwijssysteem arkaft. Als het in Amerika regent, druppelt het hier: Blanpains voorstellen voor een 'beter' onderwijsstelsel.

Alma 40 jaar: deel 1 4
Tussen een opening met wijwater en een gesprek met patattenkenner Herwig Van Hove ligt een lange tijd. Meer bepaald 14610 dagen van soep koken en frieten bakken of 250640 uren zweten tussen de potten. De prijs steeg en het bezoekersaantal daalde maar de klok tikt nog steeds door. En dat moet gevierd worden met een korte biografie.

DE ZANGER DURFDE ALLEEN NOG NIET ECHT STAGEDIVEN

GROEPT INGENIEURS MET VISIE
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 230850 • Telefax 016 228343

advertentie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal — 1 Karikaturale uitbeelding 2 Slotwoord — Noordfrans riviertje — Zoogdier 3 Geit — Ontginbare delstof 4 Cesium — Eerbaar 5 Brabantse gemeente — Geweldig, ongehoord 6 Meisjesnaam — Drietal 7 Landafslijting — Berkelium 8 Keizerlijke naam — Buig voorover, zwicht 9 Voedingsmiddel — Pers. vnw. — Verlegenheid 10 Dienaren.

Vertikaal — 1 Frans filosoof — Mansnaam 2 Uitstoot — Voorzetsel 3 Veerkracht — Bamboestaketsel voor de visvangst 4 Tin — Vrome toewijding 5 Fries watertje — Organische verbinding 6 Dwaze vertoning — Geliefde van Zeus 7 Onzichtbaar blijvende — Bevel 8 Zangvogel — Tenen mand 9 Japans bordspel — Spreekgestoelte 10 Boom — Pruilen.

Door Filip De Keukeleere

Ithaka'94

Ithaka'94, het jaarlijkse project van Kultuurraad, gaat dit jaar door op 2 en 3 maart. De Ithaka-ploeg is echter nog op zoek naar andere vrijwilligers, die willen meewerken aan de praktische verziening van het project. Zo kan je meehelpen aan de voorbe-

reidingen, en op 2 en 3 maart Ithaka van dichtbij meemaken. Ben je geïntereerd, kom dan op maandag 21 februari om half zeven of op donderdag 24 februari om zes uur naar de bijeenkomsten in het Ithaka-lokaal op de eerste verdieping van het Stuc. Of bel naar 016/22.46.76 en vraag naar Goele.

Vrije Tribune

Veto plaatst geregeld bijdragen ingezonden door derden onder de noemer 'Vrije Tribune'. De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de gepubliceerde tekst. Standpunten die in een 'Vrije Tribune' worden ingenomen zijn volledig voor rekening van de auteurs.

Wanneer men een artikel leest, blijkt dat meestal slechts een bepaald aspect van het probleem te behandelen. Soms heeft men wel eens wat degelijker voor zich. Maar meestal kan men zich toch niet van de indruk ontdoen, dat er wat diepgaanders moet zijn, dan wat joernalisten en politici ons aanbieden. Welk beeld er van Koerdistan in de pers ook opduikt, het zal moeten veranderen. Er heerst geen rust in de kolonie Koerdistan.

Ook Koerden zijn mensen. Wij zijn arm, want we produceren niet, we bewerken onze grondstoffen niet. Voor de prijs van onze produkten hangen we van de groten af, van de Turken, de Arabieren, de Perzen, die ons land tot hun privebezit gemaakt hebben.

We worden door de kolonistoren als beambten aangesteld om alles wat Koerdisch is eerst onschadelijk te maken. In onze scholen wordt in het Turks, het Arabisch of het Perzisch onderwezen. Onze kinderen leren de geschiedenis van Turkse, Arabische en Perzische helden.

Hoe zou men reageren wanneer men in Vlaanderen een Turkse gastarbeider zou dwingen zijn zoon Hans te noemen? De Turkse kolonistoren verbieden onze namen niet alleen in Turks Koerdistan, zelfs in democratische Europese landen doen ze het. Desondanks nemen de meeste Koerdische leiders geen maatregelen, of ze schuiven de problemen voor zich uit. En velen van hen zijn omkoopbaar.

En het Westen interesseert zich voor de mensenrechten in China en maakt voor de Palestijnen het onmo-

Vergeet God de Koerden?

gelijke mogelijk. Maar het noemt de Koerden, die hun eigen naam willen dragen en hun eigen taal willen spreken, terroristen en het drijft hen in de kriminaliteit.

Is men een terrorist wanneer men zijn moedertaal spreekt? Is het terrorisme, wanneer men voor de taal van zijn volk opkomt? Misschien kunnen de Europese wapenexporteurs deze vragen beantwoorden, of de gifgasverkopers achter de koelissen.

Met een pijnlijk hart denk ik aan de Koerdische kinderen, die op hun jonge leeftijd in Turkse, Arabische of Perzische scholen deze talen moeten leren. Elke Turkse, Arabische of Perzische school in Koerdistan is een bedreiging, een vernietigingsmachine van de Koerdische geest.

Elk Turks, Arabisch of Perzisch woord dat een Koerdisch kind op school of buiten de school moet spreken, is een aanslag op de eigen ziel. We moeten deze talen, die slechts vervreemding van onze eigenheid veroorzaken, dringend uitbannen.

Het Koerdisch is als een spookgeest voor de kolonistoren uit Ankara, Bagdad, Teheran en Damascus. Al staan die landen vijandig tegenover elkaar, in hun dodelijke haat tegen het Koerdisch zijn ze allen gelijk. Door elke vorming in het Koerdisch te weigeren, proberen ze de Koerden tot geesteloze handarbeiders te reduceren en elke verbinding met de buitenwereld af te snijden.

Zijn de dictators in Ankara, Bagdad, Teheran en Damascus slechts monstercachtige resten aan de rand van de Turkse, Arabische en Perzische beschaving? Helemaal niet. Zij age-

ren niet achter de koelissen. Zij bevinden zich in het centrum van de arena van hun eigen beschaving. De wet van de Turkse, Perzische en Arabische beschaving in Koerdistan is geweer en strop, knuppel en prikkeldraad, gevangenis en folter, verbanning en verdrijving, gifgas en chemikaliën.

Ik denk aan het pijnlijke Zuid-Koerdistan waar in een tijdspanne van tien jaar meer dan vierduizend dorpen verwoest zijn en ontvolkt, zevenduizenden mensen met gifgasbommen gelikwijdend en de rest in de bergen gedreven. Ik denk aan zestigduizend Koerden zonder identiteit in West-Koerdistan, die door de Syrische regering niet eens als mensen erkend worden.

Ik denk aan het hulpeloze Noord-Koerdistan waar volgens officiële cijfers tot nu vierhonderd dorpen door het Turkse leger verwoest. De Turkse democratie, op vrij ondernemerschap gesticht, heeft haar eigen moraal, die slechts voor de moslims in Bosnie-Herzegovina en voor de Turkse moslims in Afghanistan toevallig eens humanistisch kan zijn. Turkse morele wetten symboliseren verrotte tanden die in de mond stinken en u de maag doen keren.

Ondanks alles denk ik aan de almachtige God; God, die de Koerden buiten de geschiedenis houdt. Die vrij blijft van elke beschuldiging door het Koerdische volk. En die denkt dat hij onschuldig is aan elke tragedie.

Soran Deli Boksa

Formula
2000 BOOKS

23/25.2.94

JOUW FORMULE
3 DAGEN LANG

RECHTSTREEKS UIT:
AMERICA EN ENGLAND:
WETENSCHAPPELIJKE BOEKEN
IN VELE STUDIERICHTINGEN.
MEESTAL DE VOORLAATSTE
DRUK, DUS VOLLEDIG TE
GEBRUIKEN BIJ DE STUDIE,
NASCHOLING OF UIT
INTERESSE;
JE MOET ZELF MAAR EVEN
KOMEN, KIJKEN EN KIEZEN.

VAN HARTE WELKOM OP

WOENSDAG 23 FEBR. t/m VRIJDAG 25 FEBR. '94 VAN 10-18 UUR DO EN VR 10-20 UUR

Formula
2000 BOOKS

IN SAMENWERKING MET VOORDEELBOEK:
PARIJSSTRAAT 44 (ACHTER DE OUDE MARKT)
3000 LEUVEN — TEL. 016-29.53.03

KOPIËREN KOST MEER
VELE HONDERDEN TITELS
DE PRIJZEN ZULLEN JE VERBAZEN

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studietoel en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en om uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen, wat overeen komt met $\pm 1,5$ getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Ontmoeting in Alma?

Naar aanleiding van hun veertigjarig bestaan, organiseert Alma een uitgebreide reeks ontmoetingen. Aan de grootse opzet van deze reeks valt niet te twifelen: reeds weken hangen alle Leuvense Alma's vol met affiches die het evenement in niet-mis-te-ver-

stane bewoordingen aankondigen. Werkelijk, Alma vzw had niets onvergeetlijk gelaten om er een onvergetelijke gebeurtenis van te maken. Zo hadden geïnteresseerde Alma-bezoekers een blad onder de neus gekregen, waarop zij een vraag mochten invullen die de moeite waard leek om in het gesprek met de beroemdheid behandeld te worden.

Kristien Hemmerchts kreeg de eer de reeks te openen. Helaas werd mij de toegang tot het panel ontzegd, maar daarom niet getruurd want vanuit het publiek het gesprek volgen leek mij ook zeer boeiend. Op donderdag 17 februari zorgde ik er dan ook voor dat ik mij tegen 18 uur op de eerste verdieping van Alma 1 bevond. Behalve een fraai gedekte tafel bleek daar nog niet veel te zien te zijn, dan maar aangeschoven voor een Almalasagne in afwachting van het beloofde gesprek. Het werd kwart na zes, het werd half zeven... en ik liet mijn lasagne in de steek om op zoek te gaan naar de reden van de vertraging. Wie schetst dan ook mijn verbazing en ontgoocheling, toen ik merkte dat het hele met veel tamtam aangekondigde evenement niet meer inhield dan dat de schrijfster, tijdens het verorbere van haar maaltijd, samen met een tiental uitgekozen panelleden in een blijkbaar geanimeerd maar voor de buitenstaander totaal niet te volgen gesprek verwickeld was?

Nou ja, in ieder geval was Alma vzw trouw gebleven aan haar leidmotief: "Ontmoetingen in Alma? Enkel voor een elite!"

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
016/22.44.38
016/22.04.66

Jaargang 20
nr. 21
21 februari 1994

Ver. uitg. Karen De Pooter,
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

Hoofdredactie:
Kris Jacobs
Redaktiesekretaris:
Karen De Pooter

Redactie: Els Cornelis,
Karel De Weerd, Serge Franchoo, Jeroen Overstijns, Steven Van Garse, Raf Uten Doka; Karel De Weerd, Dieter Telemans, Frank Viaene

Tekeningen: Nix, Stani, Jeroen Layout en vormgeving: Mieke Decuynck, Filip De Keukeleere, Karen De Pooter, Karel De Weerd, Henk Dheedene, Serge Franchoo, Kris Jacobs, Piet Maris, Jeroen Overstijns, Peter Van Rompaey, Hans Vandenebelle, Raf Uten Medewerkers: Pieter Ballon, Peter Bernaerts, Mieke Decuynck, Filip De Keukeleere, Frederik Depoortere, Henk Dheedene, Peter Van Rompaey

Eindredactie: Mieke Decuynck en Karen De Pooter

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Artoos Kampenhout
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Abbonementen
Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr; buitenland: 600fr; steun vanaf 1000fr; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redactievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00u

Griet Swerts, 2de lic Aardrijkskunde

COCKTAILBAR
LEUVEN

the
LINDBERGH BAR

IJSCREMEBAR

PATER DAMIAANPLEIN - SCHAPENSTRAAT 1, 3000 LEUVEN, TEL. 23.21.15

Professor Blanpain slaat de bal mis Hoger onderwijs alleen voor 'kreatieve' elite

Vorige week stelde Roger Blanpain, professor arbeidsrecht aan deze universiteit, zijn nieuwste werk 'De negen nullen van lerend Vlaanderen' voor. Aansluitend op zijn vorig boek 'Heb ik morgen nog een job?' pleit hij daarin voor een onderwijs dat gericht is op de voorbereiding tot de 'kreatieve' jobs van de toekomst. De vraag 'of ik morgen nog mag studeren', dient voor velen negatief beantwoord te worden.

De kern van Blanpain's betoog is het begrip creativiteit. Dat heeft hij in zijn vorige publicatie 'Heb ik morgen nog een job?' ontleend aan de Amerikaanse professor Reich (Harvard), die momenteel Clintons minister van arbeid is. Reich heeft het over drie soorten jobs: 'routine production services, in person services and symbolic analytic services.' In de vertaling van Blanpain werd dat 'routine-productie-diensten, gepersonaliseerde diensten en creatieve bijdragen.' Blanpain stelt, om verschillende redenen, dat 'de enigen die werkelijk hoge toegevoegde waarde brengen en daar mee in verhouding voor betaald worden, de creatieve werkmensen zijn.' Creativiteit heeft hier dus wel een iets engere betekenis dan in het dagelijks taalgebruik.

Pet

Blanpain gelooft dat de eerste twee soorten jobs in ons land onder druk komen: "Zoveel is zeker dat zelfs indien de loonlast bij ons met vijftien procent of zelfs meer wordt verlicht de uittocht van bepaalde jobs daardoor niet zal worden afgeremd." Om een "voldoende economische welvaart" te garanderen, dienen we "kreativiteit te bevorderen" ondermeer door "vorming die gericht is op een kritische opstelling: abstraheren, systematisch denken, de zin voor experiment aanschrijven (vinden van andere en nieuw denkroutes), het communicatief vermogen bevorderen."

Althoewel hij in zijn beschouwingen over de arbeidsmarkt van morgen zoals zovelen tegenwoordig positief is voor de werkgevers, kan je hem moeilijk verwijten dat hij — als professor arbeidsrecht — niet met kennis van zaken praat. Dat kan je hem wel aanvrijven in verband met zijn nieuw boekje, waarin hij aan de voormoederde gedachtegang een radicale verandering van ons onderwijsstelsel verbint.

Blanpain wijst op de "enorme bedragen" — 250.000.000.000 frank, vandaar de 'De negen nullen van lerend Vlaanderen' — die wij aan onderwijs en permanente vorming besteden. Vervolgens vraagt hij zich af of die middelen wel "op passende wijze worden aangewend." "Het antwoord is voor een stuk negatief. Ons onderwijs en onze permanente vorming zijn immers in heel wat gevallen te repetitief en onvoldoende op 'kreativiteit' gericht."

Zon

Die beweringen werden afgelopen zondag in het BRTN-programma 'De zevende dag' door professor Johan Heene (RU Gent) al behoorlijk genuanceerd. Heene is pedagoog, lid van de Vlaamse Onderwijsraad en betrokken bij internationaal vergelijkend onderzoek in het kader van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Oeso). Hij counterde Blanpain's uitspraken ondermeer met de opmerking dat Vlaanderen in vergelijking met het buitenland niet zo verschrinkelijk veel in onderwijs investeert: "Nederland en Denemarken bijvoorbeeld betalen meer. Het bedrag besteed per student ligt trouwens alleen in het secundair onderwijs boven het Oeso-middel." Wat de kwaliteit van ons onderwijs betreft, die is natuurlijk altijd voor verbetering vatbaar. Wel weet onderwijsdeskundige Heene te zeggen dat het in vergelijking met het buitenland overal ten minste tot de middengroep behoort, in bepaalde disciplines zelfs tot de top.

Dat onderwijs dient volgens Blanpain "tot en met het einde van de leerplicht (18 jaar) gratis te zijn." Jaarlijks zou hiervoor aan de ouders een onder-

wijscheque moeten uitgekeerd worden. Deze dient de kostprijzen van het onderwijs te dekken, die "dezelfde is voor alle instellingen, overeenkomstig het type van onderwijs dat verstrekt wordt." Ook dit voorstel werd afgelopen zondag door Heene weggevoerd met de opmerking dat het systeem wel al eens werd uitgeprobeerd, maar nooit goed uitgewerkt werd vanwege allerlei problemen die zich erop stellen: "Zo is de onderwijscheque gelijk voor iedereen, dus ook voor bijvoorbeeld gehandicapten. En wat met iemand die faalt? Zijn cheque is op, maar is zijn mislukking zijn eigen fout of die van het systeem?"

"Gelijke kansen in het hoger onderwijs worden, aldus Blanpain, in de

eerste plaats geregeld via een ingangsekamen dat door de Vlaamse gemeenschap georganiseerd wordt. De "evidente democratische en sociale redenen", die hij in verband met het lager en secundair onderwijs erkende, zijn hier plots weggevaallen. Er is blijkbaar teveel volk aan de universiteiten.

Maar het wordt pas echt gortig als hij zijn idee voor een studielening uit de doeken doet. Deze lening is kosten-dekkend — het gaat hier dus klaarblijkelijk om veel grotere bedragen dan de huidige studiebeurzen. "Deze lening dient later door de betrokkene (geheel of grotendeels) terugbetaald in functie van hun inkomsten."

Zadel

Niet alleen kan je zo'n lening alleen maar aangaan indien je voor het ingangsekamen geslaagd bent, maar bovendien verlies je het recht op zo'n lening wanneer je een jaar buist. Met andere woorden, dat "er geen reën is om te vrezan dat de idee van een terugbetaalbare lening een reële drempel zou betekenen voor studenten met minder begoede families" is complete lulkoek. Kinderen uit meer

welgestelde families kunnen bissen, de anderen niet. Bovendien is er ook een discriminatie in zoverre dat de eersten na hun studie niet opgezadeld worden met een lening die nog moet afbetaald worden.

Een diploma leidt, dixit Blanpain, trouwens niet meer automatisch tot een job. Er dient dus nog een eksamen — een bewijs van bekwaamheid zeg maar — afgelegd te worden. Als hij eerder in zijn artikel over creativiteit spreekt, heet het dat niet alleen de elite hierop gericht moet zijn: "elke burger, ook de werknemer (onze kursorvering, ndr), evenals de zelfstandige als de manager, moet bekwaam zijn om verstandige beslissingen te nemen, in team-, netwerking en met taalvaardigheid op topniveau te presteren." Toch moet men alleen een publiek georganiseerd eksamen afleggen "voor het uitoefenen van een erkend beroep, evenals voor het opnemen van een belangrijk ambt of job in de openbare of in de gesubsidieerde sektor." Hier lijkt dus toch weer het hele systeem gemaakt te zijn met enkel de hogere beroepen voor ogen. Professor Blanpain in zijn voorwoord: "Meermalen werd mij gezegd: wat u voorstaat, geldt enkel voor een kleine, bevoorrechte elite! Is dat wel zo?"

Afgezien daarvan lijkt het organiseren van zo'n eksamen, "waarvan de eksamenstof op voorhand gekend is", in flagrante tegenspraak met het streven naar meer creativiteit. Immers, de opleidingen zullen wellicht georganiseerd worden in functie van dat eksamen. Dat verwijt kreeg het door

Blanpain voorgestelde systeem zondagmorgen trouwens ook van professor Heene. Een gelijkaardige evolutie zie je nu al met betrekking tot het ingangsekamen zoals dat voor de burgerlijke ingenieurs bestaat. De zwaar wiskundige richtingen in de humaniora's worden op dat eksamen georiënteerd. Bovendien is een dergelijk eksamen ook in strijd met zijn eerder geuite afkeer van een centralistisch en direktief onderwijsbeleid.

Ogen

Ondanks het feit dat zijn voorstel met haken en ogen aan elkaar hangt, kan je afleiden dat Roger Blanpain nogal houdt van het Amerikaanse systeem. Die 'American dream' heeft waarschijnlijk veel te maken met het idee dat financiering door de studenten zelf — de bovengenoemde lening — tot grotere motivatie en dus meer 'kreativiteit' zou leiden. Dat klopt echter alleen voor de hoogste niveaus. Aan de Amerikaanse universiteiten wordt nauwelijks gebuist, niet omdat de studenten er zoveel in investeren. Met andere woorden, om te slagen hoef je niet echt creatief te zijn. Het is bovendien bekend dat de Amerikaanse ekonomie lijdt onder het gebrek aan een goed opleidde middenkader, dat zich de ontzettend dure inschrijvingsgeldsen niet kan veroorloven. Tot een basisopleiding op hoog niveau leidt het systeem dus beslist niet. Misschien kan Blanpain zich beter terug met voetbal bezighouden.

Kris Jacobs

Kritische Universiteit aan Kulak Een dagje denken

In het verre West-Vlaanderen ligt nog altijd een kandidatuurenkampus van de Leuvense universiteit. Met een studentenaantal van ongeveer 850 is de Kulak erin geslaagd een heel aparte sfeer op te bouwen. Die kleinschaligheid verhindert echter niet dat er op de kampus een rijk studentenleven bloeit. Getuige daarvan is het jaarlijkse project 'Kritische Universiteit', een initiatief waarbij studenten zich in samenwerking met de academische overheid buigen over een aantal aspecten van de universiteit in het algemeen en de Kulak in het bijzonder.

De samenklittende eks-Kulakkers zijn ongetwijfeld gekend bij de Leuvense licentiestudenten. Wanneer je hen vraagt hoe het hen bevalen is in Kortrijk, krijg je meestal een positief antwoord te horen. Het is inderdaad zo dat de Kulak een behoorlijke traditie op gebied van studentenleven kent. Met een kleine duizend studenten kan de kampus vergeleken worden met een gemiddelde fakulteit, met als verschil dat studenten van de meest uiteenlopende richtingen er samenleven. Dit laatste is heel interessant omdat men op deze manier rechtstreeks gekonfronteerd wordt met diverse meningen en perspectieven.

Wel is het dus zo dat het hier enkel om kandidatuurstudenten gaat. Voor sommige geëngageerde studenten is de Kulak dan wel in zekere zin een leerschool voor het organiseren van allerhande activiteiten. Maar het na-deel hierbij is dat er elk jaar telkens weer een bijna totaal nieuwe ploeg de boel moet organiseren, en dat de opgedane ervaring van de mensen van het vorige jaar niet kan gebruikt worden. Dit neemt niet weg dat er een aantal projecten jaar op jaar met relatief succes herhaald worden.

Wrevel

'Kritische Universiteit' is een van die initiatieven die het al enkele jaren volhouden. Gegroeid uit een nood aan een evaluatie van profen en studenten is het inmiddels geëvolueerd tot een fundamentele bezinning over de rol van de universiteit in onze wereld. In het begin had het project inderdaad veel weg van een informele profenevaluatie. Onder andere aan de hand van enquêtes werden kussussen, eksamens en docenten onder de loep genomen. Dit leidde voornamelijk tot een gevoel van onbehagen bij het professorenkorps, dat het project niet altijd goed gezind was.

Toch zorgde het rektorat ervoor dat de organisatoren een Dag van de Kritische Universiteit toegewezen kregen. Die dag werden na elf uur alle lessen opgeschort om studenten en profen de mogelijkheid te geven zich kritisch te bezinnen. Verder gingen de

organisatoren ook aandacht besteden aan algemene items die het interne belang overstegen. Zo werd bijvoorbeeld grondig ingegaan op het probleem van de lage slaagcijfers — die in Kortrijk trouwens nog een stuk hoger liggen dan in Leuven.

Vorig jaar werd dan beslist om naast de dag van de Kritische Unief ook een wreveldag te organiseren. Deze laatste moest er komen om de professoren te konfronteren met de kritiek van hun studenten, en om zo de interne evaluatie los te koppelen van het meer algemene debat dat gevoerd werd. Merkwaardig genoeg kon de wreveldag niet echt aan de grond komen wegens gebrek aan interesse van de studenten. Het was meteen een eerste teken van de groeiende opatie bij een groot deel van de Kulakkers. De dag zelf werd er een debat gevoerd met onder andere Paul Goossens over de rol van de universiteit in de maatschappij. 's Namiddags werden afgestudeerden uit de verschillende richtingen uitgenodigd om vanuit het beroepsleven hun kritiek te uiten over de universitaire opleiding die ze gevolgd hadden. Zowel bij het academisch personeel als bij de studenten bleek daar wel veel interesse te zijn.

Dit jaar ging het nog meer de algemene toer op en werd gewerkt rond de vzw Wereldbeelden. Als een soort van reaktie tegen de groeiende postmoderne twijfel besloten enkele intellectuelen een groep op te richten, die moest nagaan of er in onze hedendaagse wereld nog een mogelijkheid was voor een algemeen wereldbeeld. Initiatiefnemer van dit project is eks-VUB-hoogleraar Leo Apostel. Op de dag van de Kritische Unief vorige woensdag was hij dan ook de gast spreker. "Het is geen toeval, geen wanorde, het is een kosmos. In de grond is alles redelijk vatbaar," zo vat Leo Apostel de basisidee van dit project samen. Via discussies in een kerngroep van zeven mensen probeert de vzw na te gaan of er nog een totaalbeeld op deze wereld mogelijk is, vanuit de idee dat de groeiende fragmentatie in wetenschap en techniek ook wel negatieve gevolgen heeft.

Het project lijkt tamelijk abstract en pretentieus, en krijgt dan ook enorm veel tegenwind. Het klinkt in-

derdaad misschien nogal vreemd dat men in deze tijd nog op zoek gaat naar iets als een wereldbeeld, maar eens men dieper ingaat op de zaak blijkt een fundamentele vraag naar een dieperligend geheel geen loos idee te zijn.

Cirkel

In Kortrijk bleek alvast dat de universiteiten op dit vlak ook de verkeerde weg opgaan. Volgens Apostel is het absoluut noodzakelijk dat er meer grensoverschrijdende onderzoeken komen om de toenemende ongheld van de wetenschappen tegen te gaan. Begin april verschijnt het boek 'Cirkel om de wereld' waarin de resultaten van de kerngroep gebundeld zullen zijn. Aan de Kulak bleek alvast dat er interesse bestaat voor het initiatief. Iets minder interesse was er voor een aansluitende reeks avonden rond on-

Henk Dheedene

Filosof Leo Apostel opende dit jaar 'Kritische Universiteit' aan de Kulak

Op 16 februari 1954 gaat de eerste Alma-gehaktbal met frieten over de toonbank. Vier decennia later schuiven wij gedwee aan voor onze dagelijkse portie lasagne of groentetaart. Voor mij probeert iemand zoveel mogelijk geraspte wortel op zijn bordje te laden. "Ik neem puree vandaag," overweeg ik bij mezelf, want ik heb grote honger. Na WO II is aan de universiteiten veel veranderd. Waar tijdens het interbellum enkel elitestudenten in Leuven rondlopen, verandert dit beeld in de tweede helft van de jaren veertig. Deze periode staat in het teken van de economische wederopbouw van het vaderland. Hiervoor heeft België en masse universitair afgestudeerden nodig.

Obstakels

Binnen deze logica is het noodzakelijk om ook jongeren uit de lagere sociale klassen naar de unief te krijgen. Er moet dus een sociale sektor komen: peda's, een kurstudienst en natuurlijk een goedkoop studentenrestaurant. Aangezien voeding op dat moment veertig tot vijftig procent van de studiekost (die dan zo'n 30.000 frank per jaar bedraagt) uitmaakt, is er duidelijk nood aan gesubsidieerde maaltijden. Hier en daar worden enkele schuchtere pogingen ondernomen om in deze behoefte te voorzien, maar de steun van de unief blijft uit.

Er zijn immers een aantal obstakels die de universitaire overheid ervan weerhouden om zelf tussenbeide te komen. Het belangrijkste hiervan is zonder twiifel de vrees voor de reactie van de Leuvense middenstand. Onze plaatselijke handelaars, die een dikke boterham verdienen aan de hongerende studenten, zullen inderdaad later moord en brand schreeuwen om deze schandalige "broodroof". Ook de idee om als katholiek instituut een soort van kafee in te richten waar jongens en meisjes mekaar zomaar kunnen ontmoeten, doet menige eminentie huiveren.

Eris dus een ondernemend individu nodig om de geschiedenis een duwtje in de rug te geven. Frans Possé studeert hier op dat moment economie en burgerlijk ingenieur. Hij komt zelf uit een eerder bescheiden gezin en zit op kot in het huidige Alma 1-pand.

Deze ondernemende jongeman tekent zelf de plannen voor een universiteitsrestaurant dat op zijn eigen kot zou komen. Hij bezorgt ze ongevraagd aan de toenmalige rektor, Monseigneur van Waeyenbergh, en tijdens een autorit van Brussel naar Leuven weet hij warempe diens gunst voor het project te winnen.

Van gehaktballen tot groentetaart

(foto Dieter Telemans)

40 jaar Alma

Kroniek van een frietfabriek

De universiteit stelt inderdaad het voormalige Leopold III-gebouw aan de Bondgenotenlaan ter beschikking. Merkwaardig genoeg komt men overeen dat het beheersorgaan paritair moet worden samengesteld tussen studenten en professoren. Een vreemd resultaat in een periode waarin er geen sprake is van enige studenteninspraak. Waarschijnlijk hebben de studenten dit verkregen doordat het initiatief van henzelf komt.

Refter

Op 15 februari 1954 doet Van Waeyenbergh dan zijn ding met wijwater en kruisbeeld, en de dag erna opent Alma haar deuren. Onmiddellijk blijkt dat half Leuven op een goedkoop studentenrestaurant zit te wachten. Reeds vanaf de eerste dag heeft de Alma af te rekenen met een echte overrompeling.

De prijs wordt dan ook zo laag mogelijk gehouden: 24 frank. Voor die prijs krijg je soep, doorgaans een gehaktbal of een hamburger, frieten, en dessert. Het avondmaal, zonder soep, kost 20 frank. Voor een ontbijt — twee broodjes, boter en koffie — moet men 6 frank betalen.

Van bij de oprichting is Alma veel meer dan 'zomaar een goedkoop restaurant'. De toenmalige student ziet

in Alma een sociale ontmoetingsplaats, een soort van studentenkafe. En Alma speelt daar handig op in. Zo kan men 's avonds eten tot middernacht, en hierdoor krijgt men ook het volk dat naar de tegenoverliggende Ciné Rex geweest is over de vloer. Een bewijs van de betrokkenheid van de studenten is dat een groot deel van de werknemers op dat moment onbezoldigde vrijwilligers zijn.

De fameuze 'wet van '60', die de overheids subsidiering van sociale voorzieningen voor de uniefs instelt, zorgt voor de professionalisering van Alma. Het oorspronkelijke studenteninitiatief wordt daarmee in een groter geheel ingeschakeld: dat van de Sociale Sektor van deze universiteit. Het geld dat zo vrijkomt, zal al snel broodnodig blijken. Alma kent in het begin van de jaren zestig namelijk een enorme expansie.

Jaarlijks worden er aan de Bondgenotenlaan meer dan 600.000 maaltijden geserveerd, een ontzettend hoog aantal. Ter vergelijking: vorig jaar kwam Alma 1 nog aan 284.804 maaltijden. Zelfs in de veel grotere Alma 2 geraakt men vandaag niet aan dat getal.

In een enquête vragen de studenten dan ook dringend een bijkomend restaurant. In 1964 wordt Alma 2 geopend. De gigantische refter telt dui-

zend zitplaatsen, en in de kelders bevindt zich de centrale keuken. Vier jaar later opent Alma 3 in Heverlee. Dit is met de verhuus van de eksakte wetenschappen een noodzaak geworden.

Stamp

De gunstige conjunktuur voor Alma begint echter in deze periode te keren. Om te beginnen is er de uittocht van de Walen naar Louvain-la-Neuve. Na de hevige konstatie in de tweede helft van de jaren zestig — Alma 2 is dan de verzamelaarsplaats voor de woelige menigte — betekent dit dat de helft van het potentieel publiek van Alma zijn valiezen pakt. Tegelijk vindt er op nationaal vlak een politieke koersverandering plaats. Democratisering van het onderwijs is geen prioriteit meer. De nationale economische eis daarvoor is weggevalven, de kaders zijn opgevlud. En dat vertaalt zich in een lagere subsidiering.

Met de Walen vertrekt ook directeur Peetermans. Hij gaat in Louvain-la-Neuve het nieuwe studentenrestaurant uit de grond stampen. Gust Mangelschots, een Alma-fanaat van het eerste uur, volgt hem op. De jaren zeventig zullen een periode van zorgen worden. De opeenvolgende forse prijsstijgingen zijn hier wellicht de duidelijkste indicatoren van: in 1970 worden de prijzen met twee frank verhoogd. Het is op dat moment nog maar de tweede prijsstijging, doch voorbode van een hele reeks verhogingen na 16 jaar spotgoedkoop eten. In '72 kost de Alma-maaltijd al 39 frank, in 1977 zelfs 54, en na de 'programmawet' van 1981 betaalt de student 58 of 60 frank.

Pikant

Er is intussen een nieuwe generatie studenten in Alma gearriveerd. Zij vertegenwoordigen ook een nieuwe mentaliteit, die het beleid van Alma grondig zal beïnvloeden. Geen enorme eetfabrieken meer (ook het interieur van Alma 2 zal geïndividualiseerd worden) en een differentiatie van het aanbod. De gehaktbaleter komt tegenover de bieftukstudent te staan. Men vermeerdert het aantal prijskategorieën, waardoor nu ook 'verdoken' prijsstijgingen mogelijk

worden. Door de meest gevraagde maaltijden systematisch in hogere prijssklassen te steken bijvoorbeeld.

In 1983 volgt Toon Martens de plots overleden direktur Mangelschots op. Hij beantwoordt meer aan het type van de moderne manager dan pionier Mangelschots. De verbouwing en revival van Alma 2 en Sedes zijn zijn werk, evenals de nieuwe, hypermoderne en dure keuken in Heverlee, de 'COP'.

Met de studentenvertegenwoordigers was de relatie door de jarenlange prijsstijgingen inmiddels danig vertroebeld geraakt. Sociale Raad moest elk jaar weer prijsindexeringen slikken, en kon weinig meer bereiken dan het min of meer onder controle houden van de allerlaagste prijskategorie. Toen begrotingsminister Guy Verhofstadt in 1986 met het Sint Annaplan de overheids subsidies voor de sociale sektor halveerde, verergerde de situatie nog. De studenten werden alsmar gedwongen tot akties tegen wat per slot van rekening hun eigen restaurant was.

Dit jaar bereiken studenten, akademische fractie en personeel in de Raad van Beheer van Alma echter wel een overeenkomst over de nieuwe begroting. Direktur Martens had het over het sociaal pakt van Alma: behalve in de hoogste categorie komen er geen prijsstijgingen. Dit is uniek in de laatste decennia van het restaurant. In ruil gaven de studenten hun fiat voor het laten fluktuëren van de maaltijden doorheen de prijsskategorieën naargelang de (seizoensgebonden) kost van de ingrediënten. Voorheen had Sociale raad hiertegen steeds haar veto uitgesproken; omwille van het gevaar voor verdoken prijsstijgingen. Nu heeft zij echter de garantie gekregen dat zij bij de prijszetting rechtstreeks betrokken wordt.

Golf

De reden voor die plotse verzoening valt niet ver te zoeken; het gaat gewoon slecht met Alma. Oorzaken daarvan zijn legio: de economische crisis, de coocooning-trend, de intrede van de mikrogrofovens in de Leuvense koten, de konkurrentieslag in de fast- en andere foodsektor, de inkrimping van de middaapauzes.

Pikant detail hierbij is dat bij de begrotingsronde voor het jaar 1992 (eind '91 dus) de studenten fulmineerden tegen prijsstijgingen, met als argument dat Alma hierdoor klanten zou verliezen. Hen werd toen verwezen enkel op korte termijn te denken, en de bedrijfseconomische gezondheid van Alma te schaden. Feit is echter dat sinds 1992 het aantal verkochte maaltijden sterk te beginnen dalen.

40 jaar na het begin op de Bondgenotenlaan, valt het doek voor Alma 1. Het pand is verkocht en wordt een klerenwinkel. De nieuwe Alma 1 in de Tienestraat moet beter gaan inspelen op de uitdagingen voor de toekomst. En er komt een kafeteria in Heverlee, zo verlaarde rektor Dillemans bij wijze van verjaardagskado aan Alma.

Naast deze nieuwe perspectieven voor de universiteitsrestaurants is het overheersende gevoel bij de beheerders er echter een van grote onzekerheid. "Als straks de VLD in de regering komt, zou dit wel eens het einde van Alma kunnen betekenen", aldus direktur Toon Martens.

Pieter Ballon

(foto Dieter Telemans)

Noe tèmô, noe nôplu

Of wat dacht je? Voilà, zo doordrongen van mystiek geluk zien wij deruit als dat boekje op zondagavond klaar is om naar de drukker te gaan. Wil je deel hebben aan die transcenderende ervaring die een Veto maken is? Laat de geest van de Heilige Journalistiek je doordringen. Schrijvers, cartoonisten, DTP'ers en fotografen zijn welkom bij Veto, 's Meiersstraat 5. Iedere weekdag tussen twee en zes uur 's middags kan je ons daar zeker vinden. Op andere uren langskomen mag eventueel ook. Journalistieke ervaring is niet vereist: wat je nog niet kent, kan je leren. Loop plat, die deuren! De fototoonstelling naar aanleiding van ons twintigjarig bestaan is trouwens nog steeds te bezichtigen en wel elke weekdag van twee tot zes uur 's middags, maandagavond van negen tot elf en vrijdagavond van acht tot tien uur. Gratis, ook 's Meiersstraat 5. (foto Dieter Telemans)

IMEXCOM
TECHNOLOGY LEUVEN

Your Computer Specialist van Leuven

De beste prijzen in town!

Burgemeesterstraat, 3 3000 - Leuven
Tel : 016-22.32.82 - Fax : 016-22.04.85

advertentie

DE NACHT VAN DE FAKBARS EN WE GAAN NOG NIET NAAR HUIS

Op dinsdag 22 februari is het weer feest geblazen. En dan nog wel met een dubbel goed doel. De 'Nacht van de Fakbars' wil immers zowel de fakbars als het buurthuis Casablanca een hart onder de riem steken.

Het zijn moeilijke tijden voor de Leuvense fakbars. Maar die hebben het dan ook nooit echt gemakkelijk gehad. Men denke bijvoorbeeld aan de nakende sluiting van de Shrink. Of aan de odyssee van de Winabar van het New Tonneke in de Van Evenstraat via de Schapenstraat en achterenvolgens Terbank en Cité, om ten langen laatste in een lokaal onder Alma 3 te stranden — en het is niet zeker of dat het eindpunt van de reis zal zijn. De Pedagogische Kring heeft evenmin veel geluk gehad met haar fakbar. Na aanhoudende klachten over luawaaihinder in de Schrabel en de 'uitdrijving' uit 2PK door de nieuwe kotbazin, hebben ze een (voorlopig?) onderkomen gevonden in de Clockwork. En dan is nog niets gezegd over de restauratie-penken in 'De Fak' van L&W.

Hoog tijd om onze naam en faam wat op te poetsen, dachten de fakbars afgelopen, en zij voegden de daad bij het woord. Enkele maanden geleden werd daarom al samen met de Leuvense horeka een 'erekode' opgesteld. Op dinsdag 22 februari worden een aantal 'speciale avonden' en optredens op het touw gezet, en dit in het kader van een gezamenlijke actie uitgaand van de fakbars zelf. Zo komen Katastroof, Rachel Must Be Swimming en Rosemary & Thyme hun ding doen in respectievelijk de Winabar, Shrink en Politika. Doc's Bar gaat voor een avond de Seattle-toer op, terwijl 'den Dulci' een ski-party organiseert en men in het HDR de karnavalsmaskers opzet. L&W houdt het bij een Mexicaanse avond. Naar verluidt stond die eerst op het

Student Aid programma, maar moest verschoven worden naar latere datum. Dat euvel is bij deze verholpen.

De bedoeling van dit evenement, met de ronkende titel 'Nacht van de Fakbars', is — zoals reeds gezegd — laatst vernoemden in een beter daglicht te stellen en hen positief naar buiten te laten komen, zowel ten overstaan van de KUL als ten opzichte van de stad en haar burgers. Op zich geen slecht initiatief natuurlijk; over de uitwerking daarentegen kan men misschien wel enkele bedenkingen maken. Ten eerste wensen de fakbars aan te tonen dat ze wel degelijk zo'n grote activiteit kunnen in de hand houden. Alsof het niet vaker gebeurd dat een fakbar een 'special night' of een optreden programmeert. Hier moet dan wel aan toegevoegd worden dat de optredens nu op verschillende tijdstippen plaatshebben, zodat de studenten van de ene fakbar naar de andere en van de ene muzikale okt naar de andere kunnen gaan (en dit onder het motto 'Ken uw fakbars').

Ook kan men zich afvragen of dergelijke karnavaleske en fluitoestanden de meest aangewezen manier zijn om het blazen van de fakbars op te blinken. Blijkbaar dachten de organisatoren daar toch ook over na, want zij hebben beslist om die avond speciaal de non-alkoholische bieren te promoten, kwestie van de erekode wat in ere te houden. Bovendien gaat 15 procent van de omzet naar het buurthuis Casablanca in Kessel-Lo dat zich inzet voor — oh ironie — de kansarme jeugd. Dan hoeven de dorstige studenten zich niet schuldig te voelen over dit zoveelste gezellige avondje uit.

Hoe het ook zij, fakbars zijn een essentieel element in het Leuvense uitgaansleven en moeten zeker blijven. Al was het maar omdat de drank er zo goedkoop is en de nachten zo plezant. (md)

De inspiratiebron voor vele kafeetorieën

(foto Frank Viaene)

'City of the Steppes' in het Stuc Stallone, Vandamme en Jesus Christ Superstar in Mongolië

Trouwe Veto-lezers herinneren zich misschien het Inti Films-artikel — in het tweede nummer van deze jaargang — over een vijftal jonge Leuvense kineasten met slechts een doel voor ogen: andere film maken. Zeg maar gerust: betere film.

'City of the Steppes', een van de eerste realisaties van dit nieuwe Vlaamse productiehuis, is een fraai voorbeeld van wat onder 'andere film' kan begrepen worden. Het is een documentaire over Mongolië, dat na de val van de Sovjetunie op zoek gaat naar het eigen verleden, de eigen identiteit, en een eigen toekomst probeert op te bouwen. En toch is dit geen reportage zoals we er op tv zoveel te zien krijgen; wel interguedel. Het betreft hier een auteursdocumentaire, waarbij de uitgesproken persoonlijke benadering de vorm en inhoud van de film sterk bepalen. De werkelijkheid wordt er dus niet in een vooraf opgestelde hypothese of scenario gedwongen, in de zin van: kijk eens hoe arm en onderontwikkeld Mongolië is, we moeten die mensen helpen.

Samenwerking

Film en bijgevolg ook het kijken worden hier beschouwd als een vorm van betekenisgeving, beleving, en

bevraging. Of met de woorden van kameraman en producer Peter Brosens: "City of the Steppes is een beeld-essay (...). We reiken sleutels aan op dat eenieder voor zichzelf kan aanvoelen hoe de geschiedenis is geweest, want die is niet eenduidig. Als filmmakers willen we niet enkel inzichten, maar ook ervaring of beleving van die inzichten doorgeven." Door het eksploreren van beeld, geluid en taal heeft Brosens getracht op een complexe en rijkere wijze een confrontatie aan te gaan met de Mongoolse cultuur en haar geschiedenis, die voor een Westering niet zo maar eenduidig te vatten is.

Om diezelfde reden hebben Brosens en Halfants (geluidsman en co-producent) nauw samengewerkt met de Mongoolse televisie en met het onafhankelijk productiehuis Tobch Toli (in Ulan Bator). Inti Films vindt immers dat een goede research en de participatie van lokale partners bijdraagt tot de kwaliteit van het eindproduct. En ze hebben nog gelijk ook. De Inti-kineasten kunnen zo de wereld bekijken door de ogen van de mensen die ze filmen. Inti Films wil het publiek duidelijk maken dat Europeanen of Westelingen in weinig verschillen van pakweg een Angolees of een Vietnamees. "We respecteren de mensen die we filmen en behandelen ze niet als bavianen, wat televisie al te vaak doet. Bovendien moeten de documentaires ook door de lokale markt kunnen gesmaakt worden", dicit Jan Vandierendonck, een van de medeoprichters, in De Morgen.

Trouwens, voor Inti betekent samenwerking zowel uitwisseling als wederkerigheid. Naast de co-productie van 'City of the Steppes' met Tobch Toli — dat streeft naar democratisering en herstructurering van de Mongoolse media, die nog grotendeels in handen zijn van ex-kommunisten — werd de Mongoolse journalist en producer Dorjkhanyin Turmunkh ingeschakeld voor de post-productie van de reportages die Inti maakte voor de nieuwsdiensten van de BRTN en RTBF (over de eerste vrije presidentsverkiezingen in Mongolië). Bovendien wil de Mongoolse televisie samen met Inti een programma over België maken, en staat er een nieuwe productie met Tobch Toli op stapel, getiteld 'State of the Dogs'. Er was ook

nog het verzoek van de Mongoolse televisie om drie van hun technici te laten bijshouden door de BRTN, maar daar heeft men tot op de dag van vandaag nog niks ondernomen.

Die Vlaams-Mongoolse samenwerking heeft in elk geval herkenbare sporen nagelaten op het eindproduct zelf. 'City of the Steppes' werd gedraaid door twee antropologen, de ene met een Masters of Arts in Visual Anthropology, de andere met een filmopleiding aan het Narafi, het Filmmuseum en het Stuc en met een passie voor abstracte kunst en surrealisme. Zo is er bijvoorbeeld een sekventie waarin een kudde rendieren doeldruk tussen de gruwte woonblokken op wandel zijn. Of die waarin Mongolen hun stad afbreken en herbouwen op de swingende muziek van Glenn Millers 'In the Mood'. Of de close-up van een stuk gras bedekt met een smeltende sneeuwlaag, die overgaat in een close-up van een zwarte en een witte schapevacht. De Mongoolse (kleurrijke) folklorie staat in schril contrast met de Russische moderne cultuur die er tegen wil en dank werd ingeplant, en eigenlijk ook nooit volledig geassimileerd werd.

Urga

De Mongoolse invloed ligt eerder in de beheerste kameravoering, de lange opnames, de sobere klankband, en het gebruik van breedhoeken, ideaal om de oneindig weidse steppes weer te geven, of om een gevoel van tijdloosheid uit te drukken. Heel af en toe wordt er commentaar gegeven in het Engels of wordt er iets gedeclareerd door een burger, onder andere: "You're a famous journalist. Why are you showing bad things to foreigners?"

In elk geval: het resultaat is een erg beeldrijk poëtisch-lyrisch relaas over politici en handelaars, kunstenaars en herders, priesters en soldaten, kinderen en honden in een land van contrasten, tussen traditie en moderniteit, verleden en toekomst. Oost en West. Dit volk, volgens de myten geboren uit het rendier en de arend, geloof dat gestorven honden reïncarneren in mensen. "Yesterdays dogs, today's people. History is being recycled. The steppes once silent will speak again." Maar wie luistert?

Mieke Deceuninck 'City of the Steppes' van Peter Brosens en Ode Halfants, dinsdag 22 februari om 20.00 u en om 22.30 u, woensdag 23, donderdag 24 en zaterdag 26 februari om 20.00 u in het Stuc, 100/150 frank.

Draad -- de paus daarentegen

Bij het Stuc zullen ze nu wel vloeken. Hebben ze niet een retrospectieve van Derek Jarman achter de rug, krijgen ze nu een jekel van een reclamestunt van de man zelf: hij sterft gewoon. Dit boegbeeld van zowel de homobeweging als de hedendaagse cinema, naast Greenaway ongetwijfeld de belangrijkste Britse regisseur van de laatste jaren, wist al acht jaar dat hij aan aids leed. Dat belette hem echter niet om pareltjes als 'Edward II' en 'Wittgenstein' aan zijn palmares toe te voegen. Jarman brak in de jaren tachtig door met 'Caravaggio', een film die met de gelijknamige schilder doet wat sommi-

ge mensen dachten dat 'Amadeus' deed met Mozart: een ikoon van de kunstgeschiedenis demystificeren.

Eveneens de voorbije dagen voelde de paus nog eens de onweersaanbare drang om van zich te laten horen. Nu het Europees parlement de richtlijn uitvaardigde om homo's toe te laten te huwen en kinderen te adopteren, dringt hij er bij de EU-lidstaten op aan die bestaande verboden te handhaven. Of er een verband bestaat tussen beide zaken is nog niet geheel duidelijk. Maar naar verluidt luisterde Jarman naar het radio-nieuws toen hij de geest gaf. (ru)

(foto Dieter Telemans)

Circle! De heer jazzmuzikant Steve Lacy speelde vorige week voor een overvol en al te verhit stedelijk zwembad op een voorbeeldige manier ten dans. Het was het eerste concert in een reeks van drie, georganiseerd door de losbandigen van Vierkant Muziek en Kultuurraad. Het vierde deel wordt dan Ithaka op 2 en 3 maart. Maar voor het zover is, houdt de Gentse bende avant-gardisten Fukkeduk een muzikaal onderonsje bedoeld voor het brede publiek in het Stadspark, nu woensdag om 19.30 uur. Met vuurpotten, live-begeleiding van 'Das Cabinet des Dr. Caligari' en glühwein. Zondagavond sprint u niet zoals gewoonlijk recht van de trein naar uw ongetwijfeld knus kot waar een ongetwijfeld even knusse vriend(in) al op u wacht. Uw lief zit dan immers te genieten van het concert dat 'Les Petits Belges', een groep rond Lieven de Caeter, geven in de stationskafetaria. Musette met dia's van Gorik Lindemans, vorig jaar nog opvallend aanwezig op Ithaka. Deze evenementen zijn in tegenstelling tot het overgrote deel van het menselijk bestaan gratis maar niet gratis. En voor mensen zoals u die een voorliefde hebben voor beterkope kwaliteit een aanrader. Daarom leest u immers ook Veto. (jo)

Gezocht: 40 jobstudenten - kelners - keuren voor de maanden juli, augustus en september Horecazaak in omgeving Leuven. Bel reeds nu: SOBEMCO-bemiddeling 016/20.34.65 Hogere verdienste dan gemiddeld.

Evaluatie van de nieuwe aanpak

Het orkest van Student Aid

Na twee weken waarin Student Aid overal in het Leuvense stadsbeeld aanwezig was, dringt er zich een evaluatie op. In hoeverre is de organisatie erin geslaagd haar doel te realiseren, namelijk de studenten bewust maken van de Derde Wereld-problematiek?

Zoals we al vermeldden in Veto 19 wilde Student Aid dit jaar een nieuwe koers varen. In de beginjaren had de nadruk steeds gelegen op het inzamelen van zoveel mogelijk geld voor een buitenlands project. Hierbij heiligde het doel duidelijk de middelen. Via bierbak-piramides, bier-kettingen, tv-shows en andere ludieke activiteiten slaagde men er telkens in om een serieuze som te verzamelen voor het goede doel. Geleidelijk aan ging Student Aid zich op een meer inhoudelijke werking toeleggen. Dat resulteerde vorig jaar in de uitgave van het boek 'Het orkest van de Titanic' waarin Dirk Barrez de werking van de NGO's (Niet-Gouvernementale Organisaties) fel bekritiseerde en het nut van ontwikkelingshulp in twijfel trok.

Doel

Student Aid besloot dit jaar de nieuwe lijn door te trekken. Men opteert om niet meer aan geldinzameling te doen maar de nadruk te leggen op informatieverstrekking. Het doel was om de Leuvense studenten bewust te maken van de onrechtvaardige voedselverdeling in de wereld. Dit gebeurde door speciale Student Aid uitgaven van Knack en Pas Uit te verspreiden. Daarnaast probeerde men door middel van debatten en kollokwia een discussie rond het thema 'voedselzekerheid' op gang te brengen. Ook tijdens de ludiekere activiteiten zoals het concert van Les Tambours du Bronx, de fakbaravonden of de wereldduif wilde men de studenten bewust maken van de noord-zuid problematiek. De nieuwe aanpak leek op papier inderdaad interessant. Zich op een inhoudelijke werking toeleggen komt trouwens altijd goed over bij de intelligentia.

Intussen is de Leuvense Student Aid campagne achter de rug. Gedurende twee weken heeft de Student Aid machine op volle toeren gedraaid. Massa's felgekleurde affiches beheersten het straatbeeld. Men kon amper op straat komen of men wist dat de Franse perkussiegroep Les Tambours du Bronx naar Leuven kwam. In de Alma's verkochten vrijwilligers de bekende Student Aid T-shirts en bijna elke student kreeg de Student Aid Knack of de Student Aid Pas Uit in de briefbus gedeponeerd. Daarnaast waren er nog kollokwia en debatten, een fuif, een fakbaravond en nog ettelijke andere activiteiten. Het kon bijna niet anders of je moest de voorbije weken Student Aid ergens tegen het lijf lopen. De Student Aid ploeg ontpopte zich tot een soort superpresidium waarover niemand zich vragen leek te durven stellen. Het was immers voor een 'goed doel'.

Melkplassen

Bij de ludiekere activiteiten, die overigens het meeste volk lokten, bleek de inhoudelijke werking er nochtans veeleer als een hinderlijke appendix bij te hangen. Zo werd er bijvoorbeeld voor het optreden van Les Tambours du Bronx een video over het hongerprobleem getoond maar daardoor kwam je niets te weten wat je niet allang wist. "Inderdaad mijnheer, er is een onrechtvaardige wereldhandel". Voor je op woensdagavond Aula Pieter De Somer binnenkon, moest je een melkplas oversteken: een creatieve poging om de noord-zuid problematiek te belichten. Alleen is het spijtig dat er geen melkoverschotten meer zijn. In de inleiding probeerde men dan wel te verduidelijken dat de melkplassen verdwenen zijn maar dat dat niet zo is voor de boterbergen en graanoverschotten in de wereld. Met deze overschotten zou de wereld meerdere keren gevoed kunnen worden. Volgens de presentator moest het voedsel dan ook beter over de wereld verdeeld worden. Dat was inderdaad een lovenswaardige uitspraak. Het was ander-

aktiviteit of een T-shirt heeft gekocht. De meeste ondervraagden hadden de Student Aid Knack en Pas Uit in de bus gehad maar de lektuur beperkte zich volgens hen meestal tot wat doorbladeren of het invullen van het kruiswoordraadsel. Er was zelfs iemand bij die Student Aid T-shirts had verkocht maar niet wist dat Student Aid geen geld meer inzamelde voor rechtstreekse ontwikkelingshulp.

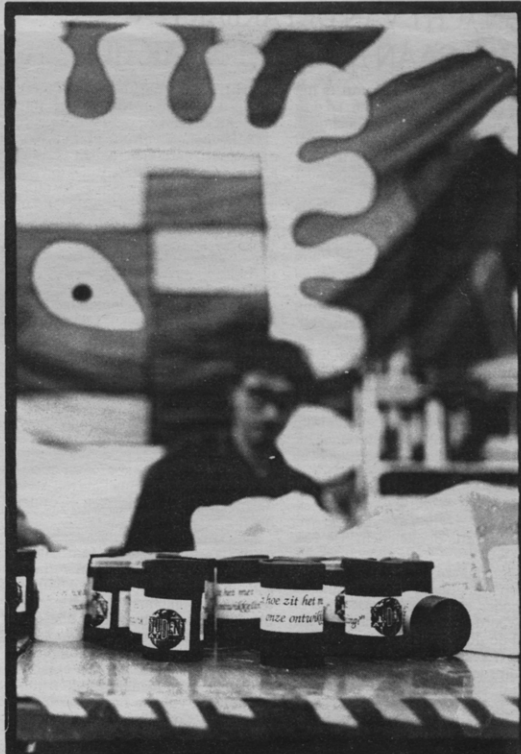
Het is toch wel erg bedenkelijk dat zelfs medewerkers niet weten waaraan ze meehelpen. We kunnen ons dan ook afvragen in hoeverre Student Aid niet geneukt wordt door haar verleden. Ondanks de 'inhoudelijke ommekeer' blijft men krampachtig vasthouden aan dezelfde activiteiten als vroeger. Student Aid moet dan ook oppassen niet tot een organisatie te verworpen die er enkel op uit is zichzelf in leven te houden.

Aan bewustmaking doen is geen slechte zaak maar op de huidige manier lijkt het niet veel meer dan geldverkwisting, vergelijkbaar met de waanzinnige verkiezingscampagnes van sommige kringen. Het is dan ook erg belangrijk dat Student Aid zich eens bezint over haar toekomst.

Apatie

Een van de koördinatoren van Student Aid Regionaal geeft toe dat men met de sensibilisering slechts een minimale fractie van de studenten heeft kunnen bereiken. Volgens de koördinator mag men bij sensibilisering de verwachtingen niet te hoog stellen. Student Aid overwoog dit jaar al op een minder traditionele manier te werken maar dat is er uiteindelijk niet van gekomen. Zo dacht men onder andere aan Greenpeace methoden zoals het voldampen van het Ladeuzeplein met colalabkjes en colaflessen. Ook een alternatieve week behoorde tot de denkpluist. Tijdens deze week zouden de studenten dan aangespoord worden om anders te eten en zouden ze lessen krijgen over de noord-zuid problematiek.

Spijtig genoeg heeft men door vast te houden aan het stramien van vroegere jaren, de nieuwe aanpak enigszins ontkracht. Het is voor Stu-

Heeft hun werk ons wakker geschud?

(foto Karel De Weerd)

dent Aid al erg moeilijk om continuïteit in de werking te krijgen. Elk jaar zijn het andere studenten die met Student Aid meehelpten. Die moeten dan telkens weer ingewerkt worden. Daardoor rest er weinig tijd en vraagt het veel energie om van de platgetreden paden af te stappen.

Toch hopen we dat Student Aid een aantal gewaagde ideeën die dit jaar niet aan bod kwamen, volgend jaar

in de praktijk durft om te zetten. Het kan zijn dat men dan een aantal mensen of organisaties tegen de schenen zal stampen. Maar er schuilt een veel groter gevaar in het uitmelken van de traditionele akties: dat zou wel eens een apatie voor de noord-zuid problematiek bij de studenten teweeg kunnen brengen.

Peter Van Rompaey

A L F A S E T

CVBA

's Meiersstraat 5 (verbinding Hogeschoolplein - Muntstraat)

tel. 016/22.04.66

print uw thesis, paper of werkje af op laserprinter voor

minder dan

10 fr. per pagina!!

Kom snel eens langs van 9u tot

12u, van 13u tot 17u of na

telefonische afspraak.

advertentie

Herman De Koninck zingt backing vocals voor Kristien Hemmerechts: «Wees blij dat je die rotzooi van de jaren zestig niet meer moet lezen»

In het kader van het veertigjarige bestaan van Alma worden een aantal ontmoetingen georganiseerd met bekende figuren. Eerste in het rijtje was Kristien Hemmerechts. Elf mensen konden haar hun lang gekoesterde vraag stellen tijdens een entente in Alma één. Hemmerechts vond de spinazie te zout en at slechts een kwart van haar groententaart op. Echtgenoot Herman De Koninck zorgde af en toe voor backing vocals en at intussen zijn kom lasagne braafjes leeg. Wij namen verslag van het gesprek.

Kristien Hemmerechts in de Alma: 'zo'n lieve foto' vonden wij zelf

(foto Frank Viaene)

Bedoeling was dat studenten zich kandidaat zouden stellen voor het gesprek door een interessante vraag te stellen aan de Alma-gast. Uit de inzendingen werden elf studenten geselecteerd die rond een fraai gedekte tafel een gesprek konden aangaan met de schrijfster. Het werd een gemoedelijk gesprek waarin vooral fans van Hemmerechts' werk konden keuvelen over haar inspiratiebronnen, het feministisch gehalte van haar romans en, als hoofdbrok van het debat, de inmiddels beruchte foto uit Weekend Knack met Hemmerechts en echtgenoot Herman De Koninck in bad. "Zo'n lieve foto", vond ze zelf. "Daardoor kan toch niemand geschokkerd worden?" Toch werd het ding zowat het hoofdthema van de avond.

Exhibitionistisch

Hemmerechts: «Ach, die foto. We hadden al een fotosessie achter de rug met Lieve Blacquart, de fotografe van Weekend Knack. Het interview was toen ook al af, maar Lieve belde me om te zeggen dat het toch zo'n saai fotootjes waren. Ze wilde iets bijzonders. Ik stelde haar een portret voor met Herman en mij, terwijl we allebei een boek lezen, maar dat vond ze te kliché. Herman zat in bad, toen Lieve terugkwam voor nieuwe foto's, en toen ben ik maar bij hem gaan zitten. Eigenlijk is het dus Herman z'n schuld dat het publiek nu geschokkerd is.»

Maar dat is toch exhibitionistisch?

Hemmerechts: «Hoe kom je daarbij? Je ziet amper mijn schouder! De enige negatieve reactie die ik me daarbij kan voorstellen is zoiets van "daar zit ze, de feministe. Braafjes met haar man, die in een beschermend gebaar een arm rond haar heen legt." Hemmerechts als ikoon van de monogamie, als symbool van het brave gezinnetje. Die kritiek zou nog terecht zijn, maar dat de foto zou shockeren, dat is toch belachelijk.»

Maar bij het brede publiek leeft toch het vooroordeel dat jij over niets anders dan seks kan schrijven. Vestig je dat kliché niet op deze manier?

Hemmerechts: «Seks? Maar daar heeft deze foto toch niets mee te maken?»

Je kent het Vlaamse publiek toch. Als een gemiddelde lezer van jouw werk zo'n foto ziet, dan krijg je onmiddellijk die reactie weer. Alsof je geobsedeerd zou zijn. Door zo'n foto te publiceren werk je een biografische reflex in de hand. Het publiek denkt toch al vlug dat je bent wat je schrijft.

Hemmerechts: «Ja, zo had ik het nog niet bekeken. Maar voor een gedeelte heeft dat publiek wel gelijk. Je gebruikt voortdurend ervaringen van jezelf of feiten uit je omgeving als je een roman schrijft. Waar denk je dat een schrijver zijn inspiratie vandaan haalt? De personages uit mijn romans maken inderdaad de dingen mee die ik, of Herman, of mijn moeder heeft meegemaakt. Een schrijver is een dief. Maar wel een die zijn diefstal weet te verbergen.»

Dat is waar. Ik herken jou voortdurend in elk boek dat ik van je lees. Bij elk hoofdpersonage denk ik: dat is Kristien Hemmerechts.

Hemmerechts: «Nee, dat is niet de bedoeling. Ik heb een of twee autobiografische verhalen geschreven. In de andere boeken herken je me misschien in mijn stijl, maar niet in de personages. Je mag niet zomaar elk personage als autobiografisch interpreteren.»

Ekstra dimensie

«Anderzijds speelt de biografische achtergrond van de auteur wel een belangrijke rol. Het werk van James Joyce wordt des te interessanter als je zijn biografie kent. Die man verwerkte zo veel van zijn leven in zijn romans. Of neem nu Charlotte Brontë. Als je weet wat voor mislukte relaties zij in haar leven gekend heeft, ga je haar werk heel anders lezen. De biografie voegt zo soms een extra dimensie toe aan het lezen van een werk.»

Je hebt ooit een verhaal geschreven over een vrouw die twee kinderen verloor. Intussen weet heel Vlaanderen dat je dat zelf hebt meegemaakt. 'De Standaard Magazine' schreef toen dat jij de vrouw was die de hoofdrol speelt in dat verhaal. Vind je dat niet een te directe band tussen je leven en de fictie die je schrijft?

Hemmerechts: «Helemaal niet. Op dat ogenblik heb ik een puur autobiografisch verhaal op papier gezet. Ik heb het hoofdpersonage zelfs Kristien genoemd. Dan moet je achteraf niet zeggen dat het om fictie gaat. Die vrouw, dat was ik. Daar neem ik geen afstand van.»

«Ik hoor ook wel hier en daar dat sommige lezers mij te openhartig zouden vinden. Het probleem is volgens mij veeleer dat ze dat vinden omdat ik een vrouw ben. Als vrouwen eerlijk schrijven over zoiets als seksualiteit, dan vindt het publiek dat nog al te vaak genant. Paul De Wispeloere krijgt dit soort kritiek niet. Niemand stelt hem de vraag in hoeverre het personage dat hij beschrijft De Wispeloere zelf is. En zijn werk is dan nog veel meer autobiografisch.»

Herman De Koninck: «Hij krijgt dat soort vragen inderdaad niet, omdat alle antwoorden al in zijn werk te vinden zijn. Niemand schijnt daar problemen mee te hebben.»

Eksamens

Hemmerechts: «Als er bij het publiek een soort van onbehagen over de openhartigheid van schrijvers bestaat, dan moet er maar een kollektieve boycot van die literatuur komen. Er bestaat blijkbaar een markt voor dit soort boeken. Over die foto in Weekend Knack krijgt Herman geen klachten. Alleen ik word erop aangevalen. Dat bewijst weer dat het publiek heel wat gevoeliger is wanneer vrouwen aan het woord zijn. Vrouwen die over seks schrijven zijn blijkbaar veel shockender dan mannen die hetzelfde doen.»

«Waarom krijgt Herman geen klachten over de foto in Weekend Knack?»

U wordt door critici steevast in dat boekje van feministische schrijfsters geduid. Maar daar hoort u toch niet thuis?

Hemmerechts: «Voor mij is die hele feministische beweging in de eerste plaats een belangrijke, bevrijdende stroming. Ik zal de laatste zijn die zich daarvan afkeert. In Vlaanderen wordt je trouwens al snel als feministe gebrandmerkt. Elke emancipatorische uitspraak wordt al snel als een provocatie beschouwd.»

Je wil zelf toch niet tot die mannenhatende klik behoren?

Hemmerechts: «Maar dat heeft daar toch niets mee te maken. Je moet toch geen mannenhaatster zijn om feministe te zijn. Alsof elke feministe ook lesbienne is. Ik geef les in Brussel, aan de KUB. Daar doet het verhaal de ronde dat jongens geen enkele kans maken op mijn eksamens. Het is toch godgeklagd dat feminisme nog steeds geassocieerd wordt met mannenhaatsters.»

«Sommige mensen vinden misschien dat ik shocker. Nochtans zijn de feiten heel wat perverser dan de literatuur. Mijn verhaal 'Opgeveid' gaat over een vrouw die haar fantasieën vertelt vanuit haar incestverleden. Ook daar zijn heel wat mensen door geschokt. Maar dan ben ik het toch niet die shocker? Het is de werkelijkheid die telkens weer veel perverser is dan verhalen die erover geschreven worden. De meeste mensen willen dat incest-potje steeds gedekt houden. En een verhaal daarover is teveel. Maar het vertelt wel iets over een bestaande werkelijkheid. Maar als vrouw mag je die werkelijkheid blijkbaar niet beschrijven.»

Vind je het dan niet positief dat mensen zich nog geschokt voelen wanneer ze lezen hoe schokkend die werkelijkheid wel is?

Hemmerechts: «Maar het probleem is niet dat mensen niet geschokt worden door de werkelijkheid die ik beschrijf, maar wel door het feit dat ik er een verhaal van maak. Ze projecteren hun gekwetsheden op mij, niet op de feiten. We weten toch allemaal dat verkrachting in Bosnië als wapen werd gebruikt. Dat kwetst mensen blijkbaar minder dan een verhaal dat over een verkrachting gaat. Toch haal je de inspiratie voor je verhalen steeds weer bij de realiteit.»

Eksplisiet

«Zo had ik eens een gesprek met een man die niet ontslagen was. Hij voelde zich bedreigd, aangevallen. Zo'n verhaal boeit me, de zielenreizen van die man. De getuigenis van die man zou meteen kunnen dienen als uitgangspunt voor een nieuw verhaal.»

Je gaat dan uit van een sociaal fenomeen, namelijk het feit dat een man zijn werk heeft verloren. Toch transformeer je dat meteen naar een psychologisch fenomeen. In plaats van aandacht te hebben voor de situatie van een werkloze in een land met een half

miljoen werklozen, wil je je blijkbaar weer concentreren op de psyche van die man. Is het geen gebrek van de hedendaagse literatuur dat er steeds minder aandacht is voor de sociale realiteit? Is er niet steeds minder engagement in de literatuur?

Hemmerechts: «Je bedoelt dat de literatuur te narcistisch zou zijn. Maar ik denk dat mijn boeken nog wel geëngageerd zijn. Alleen is dat prekerige van de jaren zestig er helemaal af. In een vrijscene laat ik een man bijvoorbeeld een kondoom gebruiken. En in een andere roman heb ik er bewust voor gekozen om een zwart meisje te laten optreden dat dan in konflikt komt met een racistische omgeving. Ik ben er zeker van dat een lezer over twintig jaar heel duidelijk de sociale realiteit van nu herkent in mijn romans.»

Maar is die realiteit dan meer dan een dekar?

Hemmerechts: «Ik zou er natuurlijk een hele handleiding bij kunnen voegen over hoe je een kondoom moet gebruiken. Of ik zou de lezer bij het handje kunnen nemen en vertellen van "beste lezertjes, dit personage is een negerinnetje en ze heeft last met een stel racisten". Maar dat is voorbij. Zo belerend wil een auteur niet meer zijn.»

De Koninck: «Wees blij dat jullie niet meer moeten lezen wat er in de jaren zestig geschreven werd.»

Maar kan dat engagement niet op een andere manier gebracht worden? Bestaat er geen minder moraliserende manier dan wat de schrijvers van toen brachten?

Hemmerechts: «We leven toch in een tijd waarin niemand nog een eksplisiet standpunt kan innemen. Neem nu de kwestie Bosnië. Daar kan je toch geen pasklare antwoorden voor formuleren?»

De kranten durven toch nog wel een alternatief bieden. Mia Doornaert doet het dagelijks in de Standaard. Een heel boek ophangen aan de idee van chaos en onzekerheid is toch net zo trendy als het prekerige engagement dat was in de jaren zestig?

Hemmerechts: «Toch geloof ik dat literatuur niet noodzakelijk narcistisch is als ze haar engagement niet al te eksplisiet verwoordt. Mijn werk legt een realiteit bloot, dat is belangrijk. Ik hoef daar als auteur niet nog eens over te preken.»